

מצב התנועה האווירית - השפעת הלחימה מול איראן, וביטולים קודמים של חברות תעופה

עיקרי הדברים

1. ענף התעופה הוא עורק מרכזי לכניסה ויציאת נוסעים מהארץ. בפרט, נמל התעופה בן-גוריון (נתב"ג) אחראי על כ-80-90% מהכניסות והיציאות מהארץ¹. על כן, **לאירועים חריגים המשפיעים על ענף התעופה בכלל ועל נתב"ג בפרט יש השפעה משמעותית על חופש התנועה של האזרחים דרך גבולות ישראל.**
2. **על פי מודל סטטיסטי שפותח במרכז המידע והידע שבמערך הדיגיטל הלאומי, עשרות אלפי נוסעים (ואולי אף כ-100 אלף) שתכננו להגיע לישראל אינם מסוגלים לעשות זאת, על רקע סגירת נתב"ג במבצע עם כלביא. מספר זה עשוי לגדול עם הזמן ככל שדרכי ההגעה לישראל יישארו סגורות, ויחלפו מועדי החזרה לישראל של נוסעים נוספים.**
3. **בין 3,200 עד 6,400 נוסעים היו בטיסות בזמן תחילת המבצע, ומטוסיהם הוסטו ליעדים חלופיים – בעיקר לקפריסין. שאר הטיסות הגיעו ל-ארה"ב, יוון, איטליה, סין, צ'כיה, איחוד האמירויות, וטיסה אחת לקהיר.**
4. **לאחר פגיעת הטיל בנתב"ג (מאי 25), חברות בינלאומיות, שמהוות כ-31% משוק התעופה בישראל, ביטלו את טיסותיהן לתקופות ממושכות. סגירת נתב"ג ביוני (עם כלביא) העמיקה את בעיית ביטולי הטיסות.**

¹ רשות האוכלוסין וההגירה, דוח סיכום פעילות 2022.

5. בנוסף לתושבי ישראל שאינם יכולים לחזור אליה, הפסקת הטיסות גם שיבשה את תוכניותיהם של אנשים רבים שאינם תושבי ישראל, שתכננו מראש לצאת מישראל או שביקשו לקצר את ביקורם עקב המלחמה. לפי ההערכות יש בישראל כ-35,000 תיירים, שכמחציתם מעוניינים לעזוב באופן מיידי ומתקשים לעשות כן. על פי דיווחים אנקדוטליים, חלקם כבר הצליחו לעזוב את הארץ דרך מעברי הגבול היבשתיים.

שיטה

6. במסגרת ניטור השפעת מלחמת "חרבות ברזל" על הפעילות האזרחית בישראל, מרכז מידע וידע במערך הדיגיטל הלאומי אוסף ומשלב נתונים ממספר מקורות על מנת לשקף את מצב ענף התעופה בהקשר חופש ונוחות התנועה אל מדינת ישראל וממנה¹. בנייר זה מוצג ניתוח האירועים האחרונים – סגירת שדות התעופה ב-13 ביוני 2025 עקב הלחימה מול איראן; וזאת על רקע צמצום הטיסות כבר במאי 2025 עקב פגיעת טיל חות'י באזור נתב"ג².

7. מדידת ההשפעה על חופש ונוחות התנועה יכולה לסייע גם בהערכה של השפעות כלכליות; מסחריות; ביטחוניות; ואזרחיות מסוגים שונים בעתיד. מרכז המידע והידע ישמח לספק נתונים על בסיס המדידה הזאת ולשתף פעולה בנושא עם גופים המעוניינים בכך.

¹ יצוין כי ניטור ענף התעופה נדרש גם למול שינויים משמעותיים/מהירים אחרים, כגון ארועים בטחוניים, ובשלל סיטואציות נוספות, כגון: ארועי חירום/אסונות; מגפות, מקרי שביתה (בארץ/בחוברות תעופה); מזג אוויר קיצוני; חרמות מטעם חברות תעופה; ועוד.

² לצד נתוני הפגיעה בנתב"ג, מובאת בנספח ב' תמונת מצב בהקשר ההשפעה החות'ית על הגעת אניות לנמל אילת (ותקיפתן בדרך על ידי החות'ים). זאת, לאחר שנחתם הסכם הפסקת אש בין ארצות הברית לבין החות'ים.

תמונת מצב נוכח הלחימה עם איראן – 14 ביוני 2025

רקע לאירוע

8. בתאריך 13.6.25 יצאה ישראל למתקפת פתע כנגד אתרי הגרעין באיראן. לאור הערכת מצב נסגר המרחב הישראלי לתנועת מטוסי נוסעים, וכבר בשעות הערב של ה-13.6 החלו מטחי טילים מאיראן.
9. החל מסגירת השמיים ב-03:00 לפנות בוקר ב-13.6, מספר טיסות שהיו בדרכן לנתב"ג הוסטו ליעדים אחרים. רוב הטיסות הוסטו לקפריסין (לרנקה – 5 טיסות, פפוס – 7 טיסות), ושאר הטיסות הגיעו לניו יורק (4), אתונה (3), רומא (3), מילאנו (2), לוס אנג'לס (1), שנזן (1), פראג (1), ואבו דאבי (1). **בנוסף, טיסה אחת של אתיופיאן איירליינס מאדיס אבבה הוסטה לשדה התעופה בקהיר.** הטבלה להלן מציגה את הטיסות שהוסטו ויעדן החדש:

טיסות שהוסטו ליעדים אחרים בשל סגירת השמיים

חברה	מספר טיסה	מוצא	יעד חלופי
EI AI	LY336	Amsterdam (AMS)	Larnaca, Cyprus (LCA)
EI AI	LY2374	Berlin (BER)	Larnaca, Cyprus (LCA)
KlasJet	LY5196	Belgrade (BEG)	Larnaca, Cyprus (LCA)
EI AI	LY388	Milan (MXP)	Paphos, Cyprus (PFO)
EI AI	LY392	Barcelona (BCN)	Paphos, Cyprus (PFO)
EI AI	LY2368	Budapest (BUD)	Larnaca, Cyprus (LCA)
EI AI	LY314	London (LTN)	Paphos, Cyprus (PFO)
EI AI	LY4	New York (JFK)	Larnaca, Cyprus (LCA)
EI AI	LY326	Paris (CDG)	Athens, Greece (ATH)
EI AI	LY5110	Tbilisi (TBS)	Paphos, Cyprus (PFO)
GullivAir	IZ992	New York (JFK)	Paphos, Cyprus (PFO)
Air Baltic	BT771	Riga (RIX)	Paphos, Cyprus (PFO)
EI AI	LY398	Madrid (MAD)	Athens, Greece (ATH)
Sun d'Or International Airlines	LY5502	Krakow (KRK)	Paphos, Cyprus (PFO)
Smartwings	QS1286	Prague (PRG)	Prague, Czechia (PRG)
EI AI	LY318	London (LHR)	Milan, Italy (MXP)
EI AI	LY376	Lisbon (LIS)	Rome, Italy (FCO)
Ethiopian Airlines	ET404	Addis Ababa (ADD)	Cairo, Egypt (CAI)
Etihad Airways	EY595	Abu Dhabi (AUH)	Abu Dhabi, UAE (AUH)
EI AI	LY10	New York (JFK)	Rome, Italy (FCO)
EI AI	LY18	Miami (MIA)	Milan, Italy (MXP)
EI AI	LY28	New York (EWR)	Rome, Italy (FCO)
Israir Airlines	6H826	Vilnius (VNO)	Athens, Greece (ATH)
United Airlines	UA84	New York (EWR)	New York, USA (EWR)
Delta Air Lines	DL234	New York (JFK)	New York, USA (JFK)
EI AI	LY2	New York (JFK)	New York, USA (JFK)
EI AI	LY2	New York (JFK)	New York, USA (JFK)
Hainan Airlines	HU743	Shenzhen (SZX)	Shenzhen, China (SZX)
EI AI	LY6	Los Angeles (LAX)	Los Angeles, USA (LAX)

מדינות בהן נתקעו נוסעים בשל הסטת טיסות עקב המלחמה מול איראן

טיסות מתוכננות שבוטלו

10. כעת, בשל סגירת השמיים ללא צפי פתיחה, כלל הטיסות שתוכננו להמראה ולנחיתה בנתב"ג מבוטלות למשך שבוע לפחות, מאז 13.6.2025. מדובר בכ-1,230 טיסות מתוכננות לשבוע הקרוב החל מצהרי 13.6.2025¹. הטבלה להלן מציגה את מספר הטיסות המתוכננות מכל יעד לשבוע הקרוב:

מספר טיסות מבוטלות	יעד
105	LARNACA
94	ATHENS
66	DUBAI
60	RAMON
44	PARIS
41	HERAKLION
36	RHODES
35	BUDAPEST
33	BUCHAREST
33	PRAGUE
32	BATUMI
31	ROME
31	TBILISI
31	TIVAT
27	NEW YORK
25	NEWARK
24	BARCELONA

¹ מספר זה אינו כולל טיסות codeshare שבפועל מהווים טיסה אחת.

21	ABU DHABI
20	BERLIN
20	THESSALONIKI
19	LONDON LUTON
19	MILAN
18	BAKU
18	ADDIS ABABA
15	AMSTERDAM
15	MADRID
13	CHISINAU
12	VIENNA
12	WARSAW
12	BOURGAS
11	ZURICH
11	LONDON
10	PAPHOS
10	SOCHI
9	TIRANA
9	MUNICH
9	CORFU
9	BANGKOK
8	MYKONOS
8	LOS ANGELES
8	SOFIA
8	MOSCOW
7	LISBON
7	FRANKFURT
7	NAPLES
7	KRAKOW
6	VARNA
6	PREVEZA
6	SANTORINI
6	NICE
5	MARSEILLE
5	VERONA
5	VENICE
5	BELGRADE
5	BOSTON
4	VILNIUS
4	KOS
4	SALZBURG
4	TASHKENT
4	MIAMI
3	SAMARKAND
3	SHENZHEN
3	PHUKET
3	YEREVAN
3	LJUBLJANA
3	KEFALONIA
3	CATANIA
3	ZADAR
3	TOKYO
3	MOSCOW via SOCHI

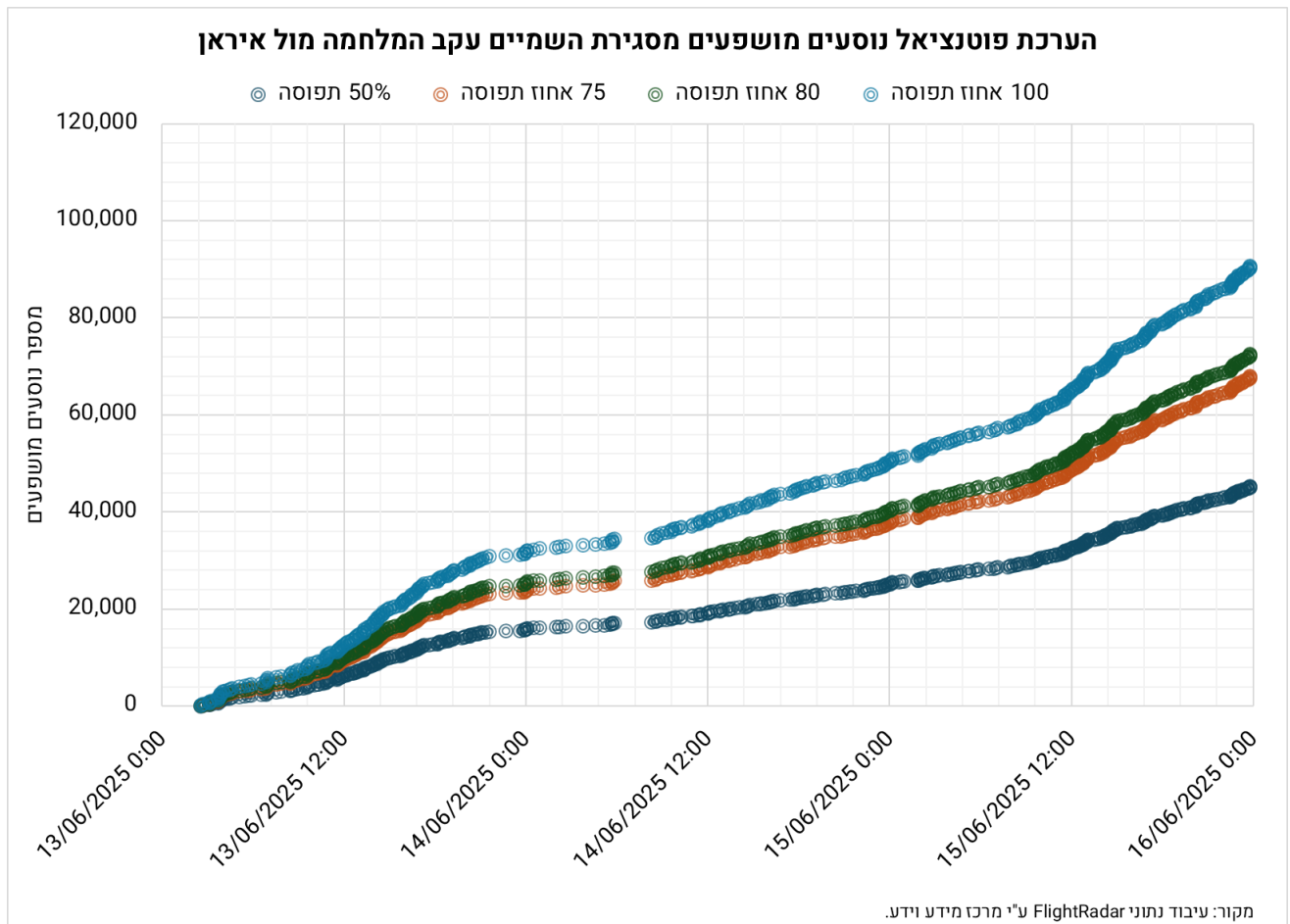
3	MINERALNYE VODY
2	MALTA
2	FORT LAUDERDALE
2	KHANIA
2	KARPATOS
2	BEIJING
2	SARAJEVO
2	PORTO
1	ZANZIBAR
1	RIGA
1	GENEVA
1	MALAGA
1	S.PETERSBURG via SOCHI
1	KATOWICE
1	PALMA
1	BRATISLAVA
1	LESBOS
1	PIESTANY
1	PALERMO
1	IBIZA
1	ZAGREB
1	MAHE SEYCHELLES
1	IASI
1	BASEL
1	VICTORIA FALLS

מקור הנתונים: רשות שדות התעופה, עיבוד: מרכז מידע וידע.

הערכת סך הנוסעים שנתקעו מחוץ לגבולות המדינה

11. להלן איור שמציג הערכה על בסיס מודל שפותח במרכז מידע וידע לגבי מספר הנוסעים שהושפעו ע"י סגירת השמיים.

12. בשלב זה אין ברשותנו מידע על מספר הנוסעים המדויק שהיה צפוי להגיע לישראל בכל טיסה, ועל כן בוצעה הערכה על פי סוג המטוס בכל טיסה, ומספר הכיסאות שמוקנים בו. האיור להלן מציג את מספר הנוסעים המשוער שמושפע לפי לוח הטיסות שהתבטל בתאריכים 13-16 ליוני תחת מספר תרחישי תפוסה (שבין 50% תפוסה לכ-100% תפוסה). להערכתנו, נוכח הביקוש הגבוה לטיסות שנבע מצמצום החברות הטסות לישראל, עוד טרם מבצע עם כלביא, אחוזי התפוסה היו גבוהים יחסית.

13. לפי מודל זה, הערכנו גם את מספר האנשים אשר טיסותיהם הוסטו/הוחזרו לנקודות המוצא במהלך הסגירה הפתאומית של נמל התעופה, ומוערך שבין 3,200 עד 6,400 נוסעים הוסטו לשדות תעופה חלופיים/לנקודות המוצא.

תמונת מצב קודם לתקיפות מאיראן – השפעת פגיעת הטיל באזור נתב"ג ב- 4 במאי 2025

רקע

14. סגירת נמל התעופה גררה השפעה משמעותית ביותר על התנועה לישראל וממנה. יחד עם זאת, חשוב לזכור שעוד לפני כן (וסביר שגם לאחר פתיחת השדה) הצטמצמה יכולת התנועה, עקב גל ביטולי טיסות ממספר חברות לישראל. צמצום זה הוביל גם לעליה בתפוסת הטיסות שכן מתקיימות לישראל וממנה.
15. בבוקר יום ראשון 4.5.2025 פגע טיל בליסטי ששוגר מתימן באזור נתב"ג. לא נגרם נזק ישיר לשדה התעופה, והיו מספר פציעות קלות בודדות עקב הארוע¹. עם זאת, פורסמו במדיה סרטונים של רגעי פגיעת הטיל, וכן של מכתש הפגיעה.

משך השבת הנמל

16. האירוע הנ"ל **השבית את ההמראות בנתב"ג לפרק זמן של כשעה בלבד**. עם זאת, חברות תעופה רבות ביטלו טיסות אל ומנתב"ג לתקופות שונות. חלקן ביטלו את הטיסות בעודן באוויר (והחזירו את הנוסעים לנקודת המוצא שלהם). חשוב לציין כי לחברות התעופה שיקולים רבים בבואן לבטל ולחדש טיסות, ולא מן הנמנע כי נפילת הטיל הבליסטי אינה הסיבה הבלעדית לביטולים.

מגוון יעדי הטיסות הישירות

17. באמצעות השוואת לוחות טיסות מתוכננות לשבוע החל מ-22.5.2025 ביחס לנתוני הטיסות בפועל באפריל 2025, ניתן לשער כי **כ-20 יעדים שהיו נגישים בטיסה ישירה**

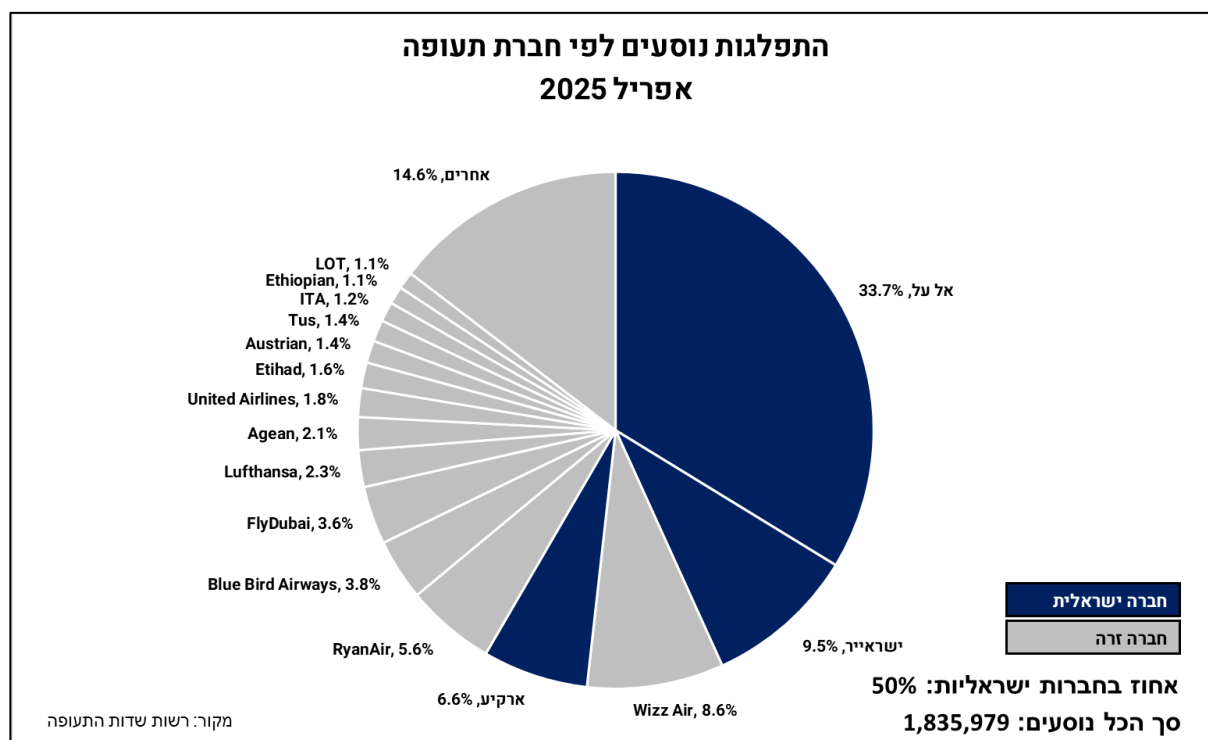
¹ <https://www.ynet.co.il/news/article/s1gjwtnxxe>

מנתב"ג באפריל 2025 כבר לא היו נגישים נכון לסוף חודש מאי, ביניהם: דלהי בהודו, ג'נבה בשווייץ, מאהה באיי סיישל, וטורין באיטליה.

18. יש לציין שמדד זה הינו תחזית, ושבדיעבד ניתן לקבל רשימה מדויקת בדיעבד מנתוני רש"ת. כמו כן, ייתכן שחלק מהיעדים יורדים משיקולים אחרים שאינם קשורים באירועים חריגים, לרבות עונתיות ושיקולים מסחריים. עבור יעדי עניין נבחרים ניתן לבצע בירור נקודתי אודות הנסיבות להפסקת השירות.

ריכוזיות שוק התעופה טרם ובעקבות הארועים

19. ערב פגיעת הטיל החות'י, בחודש אפריל 2025 פעלו דרך נתב"ג 56 חברות תעופה, כאשר מתוכן 3 חברות ישראליות¹ (אל על, ישראייר וארקיע) מהוות מחצית מהשוק. האיור להלן מציג את נתח השוק של החברות עם 1% ויותר מהנוסעים בחודש אפריל:

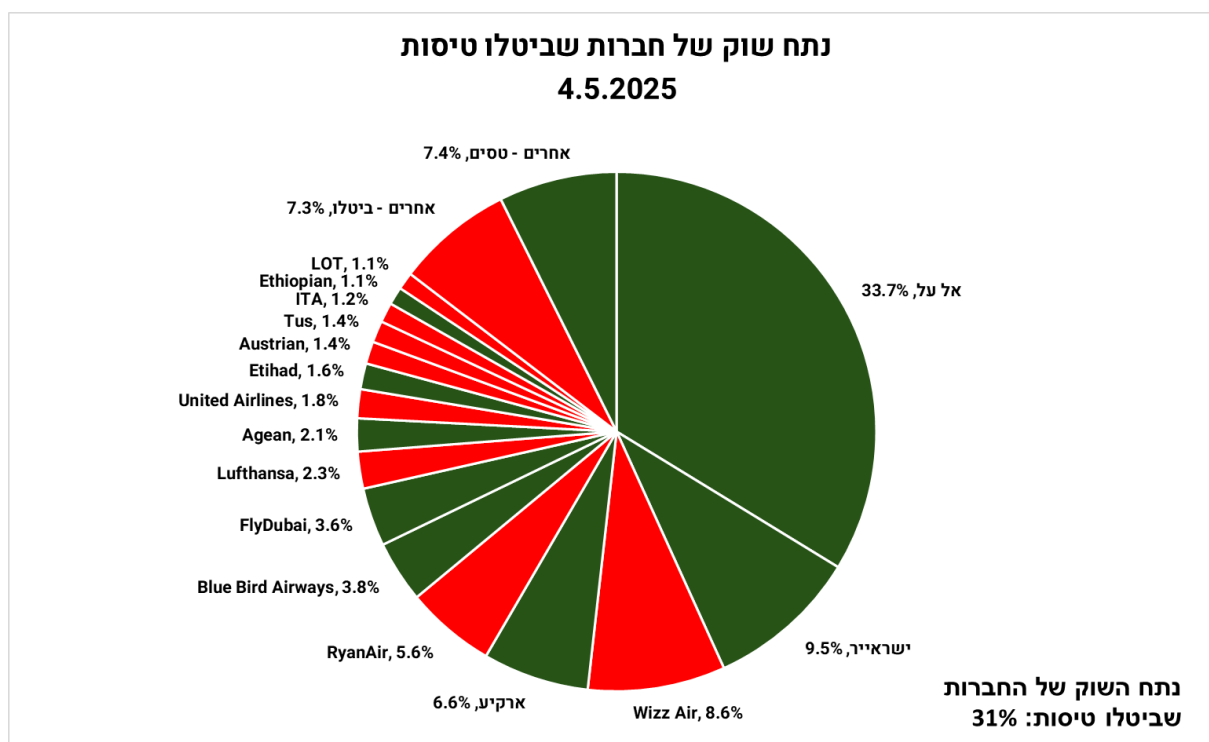

¹ אייר חיפה, חברה ישראלית חדשה, פועלת דרך נמל תעופה בחיפה ועל כן אינה נספרת כחברה שפועלת דרך נתב"ג

20. בעקבות האירוע, נרשמו ביטולים לתקופות שונות על ידי כ-20 חברות זרות, המוצגים בטבלה להלן. נתח השוק הכולל של החברות שביטלו טיסות הוא 31%. יש להניח שעם התמשכות התקיפות בין ישראל ואיראן מצב זה ישתנה.

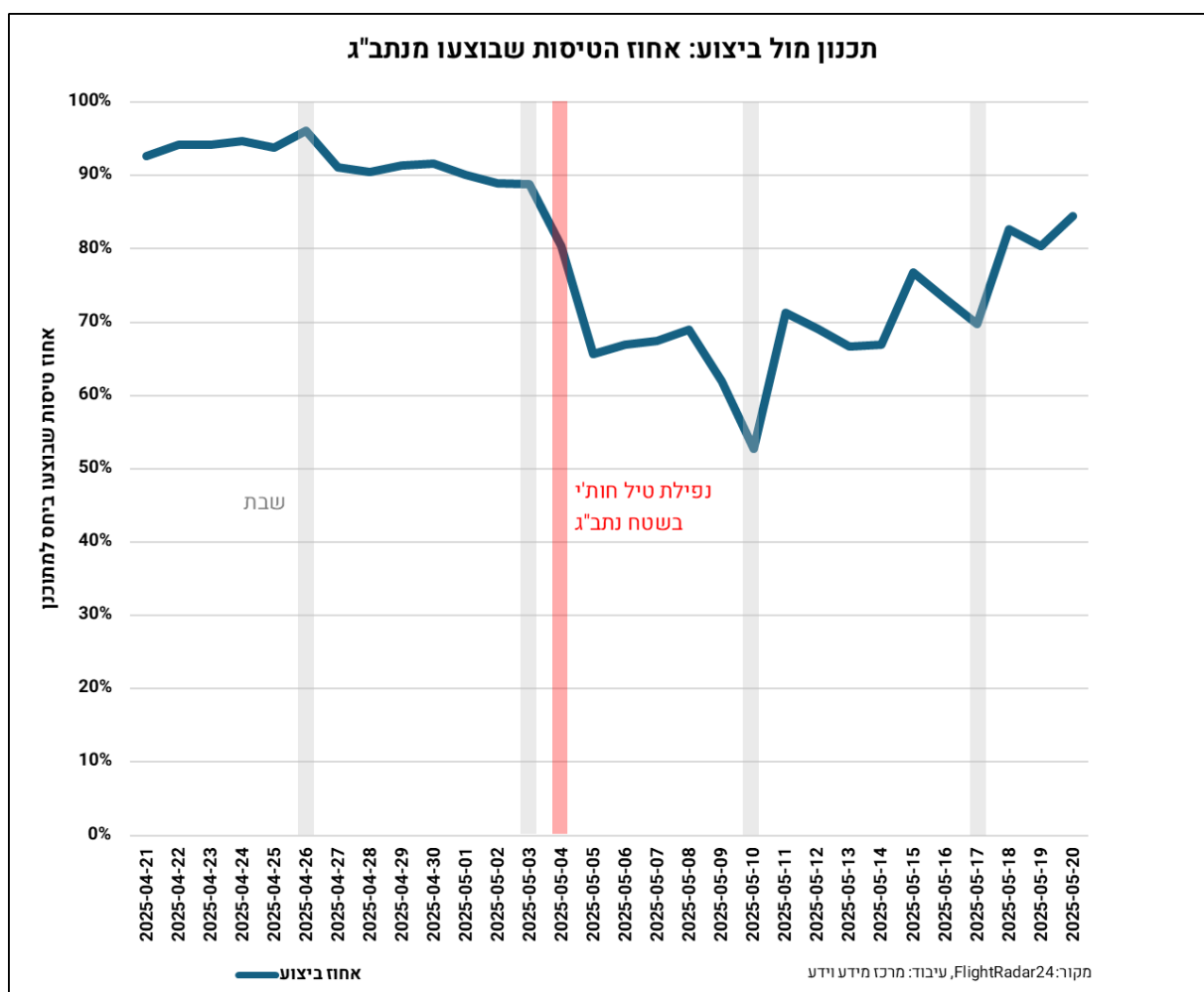
חברות שביטלו טיסות בעקבות אירוע נפילת טיל 04.05.2025 (עדכני ל 12.06.2025, טרם מבצע עם כלביא)			
חברה	נתח שוק באפריל '25	חברה	נתח שוק באפריל '25
Wizz Air	8.56	Air Europa	0.83
Ryanair	5.6	Delta	0.78
Lufthansa	2.3	Transavia	0.78
United Airlines	1.8	British Airways	0.71
Austrian Airlines	1.39	SWISS	0.61
TUS Airways	1.35	Iberia Express	0.58
ITA	1.23	Air India	0.5
LOT Polish Airlines	1.08	Brussels Airlines	0.39
Air France	0.99	Eurowings	0.19
Azerbaijan Airlines	0.89		

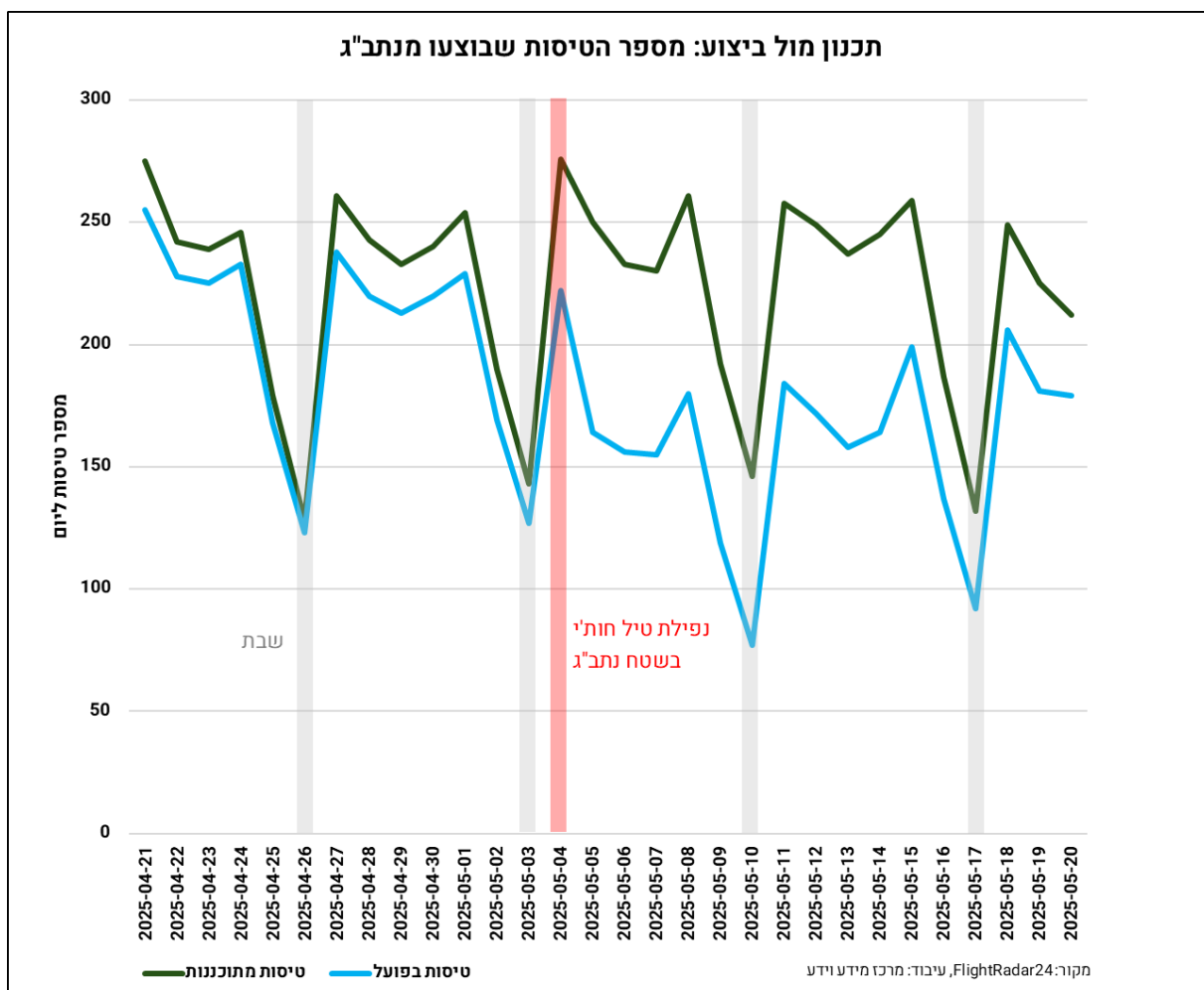
מקור: לקט דיווחים תקשורתיים, מרכז מידע וידע.

תכנון/שגרה מול ביצוע טיסות בפועל

21. ניתן לראות את השפעת הביטולים על היחס בין הטיסות המתוכננות מנתב"ג לבין אלה שהמריאו בפועל – כלומר, גל ביטולי הטיסות גרר ירידה מיידית לכ-50-75% ביצוע (עוד טרם סגירת השדה). חשוב לזכור כי העלייה בשיעור הביצוע הנצפית לאחר שחולף זמן מהאירוע אינה קשורה בהכרח לעלייה בנפח הטיסות: לעתים, ככל שעובר זמן מאירוע המפחית את נפח הטיסות, נוצר מעין שיווי משקל חדש - במקום לשבץ טיסות ולבטלן, חברות תעופה כלל אינן משבצות אותן. על מנת למדוד את ההשפעה ארוכת הטווח מומלץ להשוות את הביצוע לביצוע בחודשים קודמים, או לביצוע בחודשים מקבילים בשנים עברו).

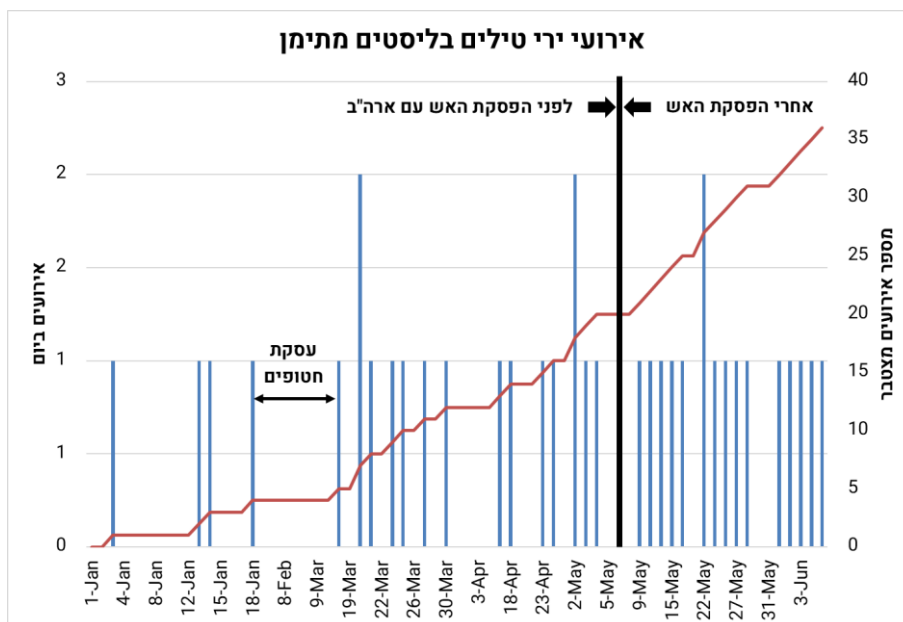

22. לקראת סוף החודש (יוני 2025), צפויה רשות שדות התעופה לפרסם דו"ח חודשי בנושא הפעילות בנתב"ג. את ההשפעה על מספר הנוסעים בתקופה זה יהיה ניתן למדוד כאשר יפורסם דו"ח זה.

נספח א' – השפעת ההסכם בין ארה"ב לבין החות'ים על התנועה הימית לנמל אילת ובמיצרי באב אל מנדאב

23. לצד סגירת התנועה במרחב האווירי, מצאנו לנכון לצרף נספח בנוגע להפרעה לתנועה דרך הים. בנספח זה, אנו סוקרים את ההשפעה המתמשכת של הפעילות החות'ית על נמל אילת. עם זאת, בעתיד חשוב לברר כיצד משפיעים האירועים שהחלו בימים האחרונים למול איראן, על התנועה דרך נמלי הים האחרים של ישראל.
24. מאז נובמבר 2023, ארגון החות'ים בתימן מאיים לפגוע, ואף פוגע בפועל, בתנועה הימית העוברת במיצרי באב אל מנדב שמובילים הן לתעלת סואץ' והן לנמל אילת¹.
25. ב-6 במאי 2025 ארה"ב הגיעה להסכם הפסקת אש עם החות'ים, אך הפסקת אש זו לא כללה הפסקה בפעילות כנגד ישראל. האיום החות'י כלפי מדינת ישראל נשאר על כנו, ובמובנים מסוימים, ייתכן שהפסקת האש אף אפשרה לחות'ים למקד מאמץ בפעילות נגד ישראל.

מקור: ניתוח התרעות פקע"ר במרכז מידע וידע.

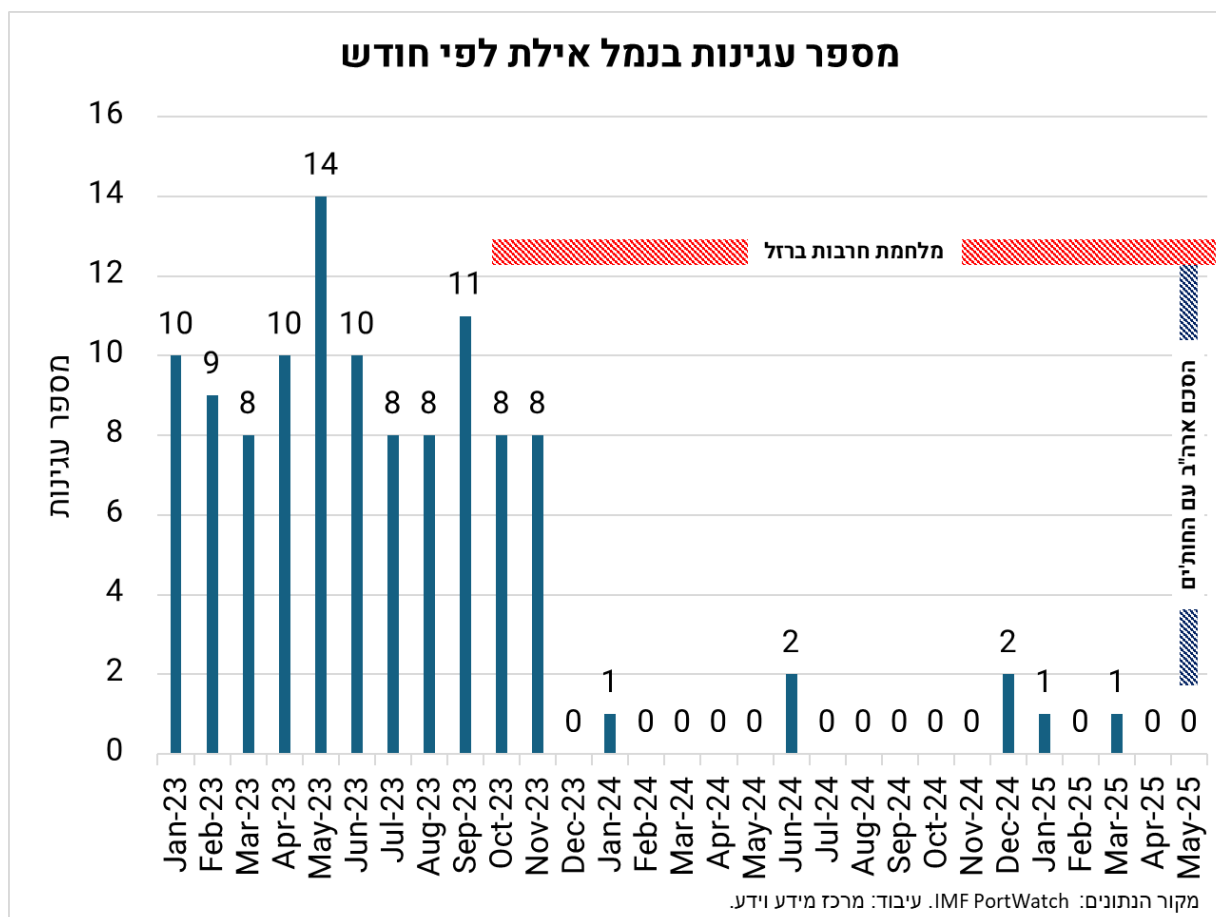
¹ להרחבה ראה זרקורי מידע וידע בנושא זה: התקפות החות'ים בים האדום והשפעתן על ישראל מתאריך 27 במאי 2024; ועדכון נטוני התקיפות החות'יות בים האדום מתאריך 21 ביולי 2024.

26. בעקבות הפעילות החות'ית, התנועה הימית אל נמל אילת כמעט הופסקה לחלוטין

מאז נובמבר 2023, כפי שמוצג באיור להלן, ועד עתה לא הייתה התאוששות.

27. ע"פ נתוני IMF PortWatch, מאז ההסכם בין ארה"ב לחות'ים, עדיין לא חלה עלייה

בעגירות כלי שיט בנמל אילת.

נספח ב': כלי הניטור ומקורות המידע

28. כלי הניטור מבוסס מספר מדדים ועל עיבוד מקורות גלויים, נתוני רש"ת, נתונים ומסחריים (flightradar24, נתוני חברות תעופה שונות), נתוני data.gov ודגימת דיווחי תקשורת:

א. **משך זמן השבתה של השדה – משך הזמן שלא ניתן היה להמריא/לנחות**

בשדה התעופה. המקורות: לוח ההמראות/נחיתות של נתב"ג.

ב. **מגוון היעדים הישירים – זמינות קשרי תעופה ישירים למגוון יעדים.**

המקורות: ניתוח לוחות טיסה מתוכננות ע"י חברות התעופה וע"י מאגרים כגון

flightradar24.

ג. **ריכוזיות שוק התעופה – ניתן לזהות את השתנות ריכוזיות שוק התעופה**

עקב האירועים, לרבות השתתפות חברות תעופה זרות וביטולים בהתאם

לאירועים חריגים. המקורות: דוחות תקופתיות של רש"ת.

ד. **תכנון/שגרה מול ביצוע – ניתוח מגמות כניסות ויציאות נוסעים וטיסות**

מהארץ. המקורות: flightradar24.

ה. **אי הגעת מטוסים והערכת מספר הנוסעים חסרי מענה** (שנתקעו בחו"ל) –

על פי המודל שפותח ניתן הן להשוות את התכנון למול הביצוע (של טיסות),

והן להעריך את מספר האנשים אשר לא יכלו להגיע עקב ביטול הטיסות.

29. הערות לגבי צעדי פיתוח אפשריים נוספים לכלי:

א. עיקר הפעילות המחקרית מתמקדת בנתב"ג בעקבות השיעור הגבוה של

נוסעים העוברים דרכו. בהתאם לצורך ניתן להרחיב שיטה זו גם לטיסות מיתר

נמלי התעופה.

ב. בהתאם לצורך, ניתן לקדם מדדים של פגיעה כלכלית; אחוז האזרחים מכלל

הנוסעים שנתקעו בחו"ל; ועוד.